

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om särskild utrustning för taxifordon;

TSFS 2020:3

Utkom från trycket
den 21 januari 2020

beslutade den 19 december 2019.

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 8 kap. 2 a och 3 §§ taxitrafikförordningen (2012:238) samt 18, 19, 20 a och 20 b §§ förordningen (2016:623) om redovisningscentraler och beställningscentraler för taxitrafik samt beslutar följande allmänna råd.

VÄGTRAFIK

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om särskild utrustning för taxifordon enligt 2 b kap. 1 § taxitrafiklagen (2012:211), avseende krav på certifiering, certifieringsorgan, tillverkare, funktioner, ackrediterade besiktningsorgan och kontroll av sådan utrustning.

2 § Varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Turkiet, eller som har sitt ursprung i och som lagligen saluförs i en Eftastat som är part i EES-avtalet, förutsätts vara förenliga med dessa bestämmelser. Tillämpningen av dessa bestämmelser omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 764/2008 av den 9 juli 2008 om förfaranden för tillämpning av vissa nationella tekniska regler på produkter som lagligen saluförts i en annan medlemsstat och om upphävande av beslut nr 3052/95/EG (EUT L 218, 13.8.2008, s. 21) fram till den 18 april 2020 och ska från och med den 19 april 2020 omfattas av förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat.

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Certifiering av särskild utrustning för taxifordon

3 § Den särskilda utrustningen för taxifordon ska vara certifierad av ett organ som ackrediterats för denna uppgift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, i den ursprungliga lydelsen, och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, eller av ett certifieringsorgan som ackrediterats i motsvarande ordning i något annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Definitioner

4 § I dessa föreskrifter används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

<i>beställningscentral</i>	sådan beställningscentral för taxitrafik som avses i 2 § lagen (2014:1020) om redovisningscentraler och beställningscentraler för taxitrafik
<i>fordons-identifieringsnummer</i>	alfanumerisk kod som tilldelats ett fordon av <i>tillverkaren</i> för att det ska kunna identifieras korrekt (chassinummer)
<i>GNSS (Global Navigation Satellite Systems)</i>	samlingsnamn för de satellitsystem som används för globala navigerings- och positioneringsändamål, till exempel GPS och GLONASS
<i>informations-säkerhet</i>	bevarande av konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet hos <i>informationstillgångar</i>
<i>informations-tillgång</i>	information som ska skyddas
<i>köruppdrag</i>	beställd transport med ett fordon anslutet till en <i>beställningscentral</i>
<i>registreringsnummer</i>	nummer enligt vilket ett fordon är registrerat i vägtrafikregistret enligt 3 kap. 1 § förordningen (2019:383) om fordons registrering och användning
<i>särskild utrustning</i>	utrustning som avses i 2 b kap. 1 § taxitrafiklagen (2012:211), som består av mjuk- och hårdvara och som samlar in uppgifter från taxifordon
<i>teknisk utrustning</i>	applikation som består av mjuk- och/eller hårdvara och som tar emot, samlar in, lagrar och lämnar ut uppgifter om <i>köruppdrag</i> som utförs med taxifordon försedda med <i>särskild utrustning</i>
<i>tillverkare</i>	varje fysisk eller juridisk person som tillverkar en <i>särskild utrustning</i> eller som låter tillverka sådan utrustning och saluför den, i eget namn eller under eget varumärke

<i>tillverkarens representant</i>	varje fysisk eller juridisk person som är etablerad inom EU eller EES och som enligt en skriftlig fullmakt har rätt att utföra uppgifter som <i>tillverkaren</i> anvisat
<i>utvecklingsmiljö</i>	den systemmiljö där <i>tillverkaren</i> utvecklar och tillverkar den <i>särskilda utrustningen</i>

2 kap. Krav på tillverkare av särskild utrustning

Grundläggande bestämmelser

1 § Vid framtagandet av en särskild utrustning ska tillverkaren använda sig av en väldokumenterad utvecklingsmetod.

2 § Tillverkaren ska testa varje version av den särskilda utrustningen för att säkerställa att den uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

Testmetoden ska vara väldokumenterad och testmiljön ska vara avskild från utvecklingsmiljön.

3 § Tillverkaren ska beskriva hur den särskilda utrustningen hämtar in uppgifter från fordonet eller via fordonet. Beskrivningen ska omfatta alla relevanta moment i inhämtningen och visa hur tillverkaren säkerställer att informationstillgångarna inte manipuleras, förändras eller försvinner.

4 § Tillverkaren ska beskriva hur den särskilda utrustningen ska kommunicera med den tekniska utrustningen hos beställningscentraler.

5 § Tillverkaren ska anmäla alla sådana ändringar av den särskilda utrustningen som kan påverka dess överensstämmelse med kraven i dessa föreskrifter till det certifieringsorgan som certifierat utrustningen. För sådana ändringar krävs ytterligare godkännande och ett uppdaterat certifikat. Utfärdandet av ett uppdaterat certifikat påverkar inte giltighetstiden enligt 6 kap. 5 §.

6 § Tillverkaren ska säkerställa att underleverantörer känner till och uppfyller de föreskrivna krav som är tillämpliga när de utför sin uppgift.

Informationssäkerhet

7 § Tillverkaren ska bedriva sin verksamhet i enlighet med ett dokumenterat ledningssystem för informationssäkerhet. Tillverkaren ska se till att ett sådant system tas fram och fastställs. Systemet ska uppdateras regelbundet och vid större organisatoriska förändringar.

8 § Tillverkaren ska säkerställa att berörd personal följer ledningssystemet för informationssäkerhet.

Utvecklingsmiljö

9 § Tillverkaren ska se till att roller, kompetenskrav och ansvar är tydligt definierade i verksamheten. Tillverkaren ska också se till att definierade roller innehas av personer som är lämpliga och har tillräcklig kompetens samt förstår sitt ansvar.

10 § Tillverkaren ska se till att det finns rutiner för hantering och uppföljning av säkerhetsincidenter samt för incidentrapportering om utvecklingsmiljön.

11 § Tillverkaren ska genom behörighetskontroller säkerställa att utvecklingsmiljön skyddas från obehörig systemåtkomst vid framtagandet av den särskilda utrustningen.

Åtkomstmöjligheter ska vara begränsade och baserade på godkänd behörighet, ansvarsområde och tilldelad roll.

Ändringar i utvecklingsmiljön ska vara spårbara på individnivå med uppgift om datum och klockslag. Information om ändringar ska kunna göras tillgänglig under så lång tid som bedöms skäligt av certifieringsorganet med hänsyn till utrustningens livslängd.

12 § Tillverkaren ska använda sig av en väldokumenterad metod för versionshantering. Uppgifter om versionshanteringen ska lagras och kunna göras tillgängliga under så lång tid som bedöms skäligt av certifieringsorganet med hänsyn till utrustningens livslängd.

Dokumentation

13 § Tillverkaren ska dokumentera

1. de rutiner som säkerställer att tillverkningen utförs på ett sådant sätt att den särskilda utrustningen uppfyller kraven i dessa föreskrifter,

2. den utvecklingsmetod enligt 1 § som används, inklusive de handlingar som krävs enligt denna utvecklingsmetod,

3. den testmetod enligt 2 § som används, inklusive de handlingar som krävs enligt denna testmetod,

4. beskrivningen av hur uppgifterna enligt 3 § hämtas in,

5. beskrivningen av hur den särskilda utrustningen ska kommunicera med den tekniska utrustningen hos beställningscentraler enligt 4 §,

6. ledningssystemet för informationssäkerhet enligt 7 §,

7. utvecklingsmiljön enligt 9–12 §§,

8. systemarkitekturen,

9. utrustningens hårdvara inklusive funktionsbeskrivningar,

10. utrustningens mjukvara inklusive funktionsbeskrivningar,

11. typgodkännande enligt 3 kap. 7 §, och

12. utformning av märkning enligt 3 kap. 17 §.

14 § Tillverkaren ska spara

1. ett certifikat enligt 6 kap. 3 §,

2. eventuella bilagor till certifikatet, och

3. dokumentation enligt 13 §.

Dokumenterna ska sparas under minst tio år från det att den sista särskilda utrustningen har tillverkats.

3 kap. Krav på den särskilda utrustningen

Grundläggande bestämmelser

1 § Den tillverkade särskilda utrustningen ska stämma överens med den version som har bedömts och godkänts vid certifieringen.

2 § Den särskilda utrustningens föreskrivna egenskaper får inte förändras av att någon annan utrustning ansluts till eller integreras med den. Egenskaperna får inte heller förändras av någon egenskap i utrustningen i sig eller av någon annan anordning som kommunicerar med utrustningen.

3 § Programvara som styr de föreskrivna funktionskraven ska ha en unik versionsbeteckning. Programvaran ska vara skyddad från påverkan av andra programvaror eller annan utrustning. Om programvaran ändå påverkas ska det synliggöras och vara spårbart under så lång tid som bedöms skäligt av certifieringsorganet med hänsyn till utrustningens livslängd.

4 § Den särskilda utrustningen får inte ha funktioner som gör att de uppgifter den hämtar in och tillhandahåller kan förändras eller manipuleras.

Utrustningen får inte heller ha funktioner som tillåter att förprogrammerade inställningar kan förändras.

5 § Den särskilda utrustningen ska ha funktioner som ger både förändringskydd och spårbarhet vid förändringar för att säkerställa att den information som hanteras inte har förvanskats eller manipulerats. Om förändringar ändå sker ska de vara spårbara.

6 § Den särskilda utrustningen ska ha en konstruktion som är lämplig för de driftsförhållanden och den miljö där den ska användas.

Utrustningen ska vara konstruerad för de temperatur- och fuktförhållanden som den avses att användas i. Som lägsta krav gäller att den ska vara konstruerad för kondenserande luftfuktighet och vara helt funktionsduglig vid en övre temperaturgräns på +55°C samt en undre temperaturgräns på -25°C.

7 § Den särskilda utrustningen ska uppfylla kraven på elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) enligt föreskrifter nr 10 från Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa (FN/ECE) – Enhetliga föreskrifter om typgodkännande av motorfordon med avseende på elektromagnetisk kompatibilitet.

FN/ECE-reglemente 10 är antaget av Europeiska unionen och kungjort och översatt till svenska i Europeiska unionens officiella tidning.

8 § Den särskilda utrustningen ska kunna plomberas, enligt tillverkarens anvisningar, på ett sätt som gör att föreskrivna egenskaper säkerställs när utrustningen är i bruk. Plomberingen ska vara fysisk men får även vara elektronisk. Påverkan på utrustningen och plomberingen ska vara enkel att identifiera.

9 § Ett serienummer ska programmeras in i den särskilda utrustningen i samband med att den tillverkas.

Det ska även vara möjligt att kunna programmera in fordonsidentifieringsnumret vid installation om den särskilda utrustningen inte hämtar den uppgiften via fordonet.

Utrustningens funktioner

10 § Den särskilda utrustningen ska ha en funktion för att kunna hämta in uppgift om antingen

1. vägmätarställning, eller
2. den ackumulerade körsträcka som fordonet färdats efter att utrustningen installerats.

Uppgiften ska hämtas in från eller via fordonet och förenas med uppgift om datum och klockslag för den tidpunkt då den hämtats in.

GNSS-teknik får inte användas för beräkning av sträckor.

Allmänna råd

Inhämtning av uppgift om ackumulerad körsträcka kan till exempel ske via fordonets vägmätarställning, om standardiserad signal finns tillgänglig, genom sensorbaserad information från exempelvis hjulsensorer eller genom beräkning med standardiserad hastighetssignal och tid.

11 § Den särskilda utrustningen ska antingen

1. ha en funktion som gör att den kan hämta in uppgift om fordonsidentifieringsnummer via standardiserade signaler i fordonet, eller
2. tillhandahålla information om det fordonsidentifieringsnummer som programmerats i utrustningen.

12 § Den särskilda utrustningen ska tillhandahålla information om det serienummer som programmerats i utrustningen vid tillverkningen.

13 § Den särskilda utrustningen ska ha en funktion som gör att beställningscentralens tekniska utrustning kan samla in samtliga uppgifter enligt 10–12 §§ när den tekniska utrustningen begär det.

14 § Den särskilda utrustningen ska ha en funktionalitet för säker kommunikation med den tekniska utrustningen.

15 § Den särskilda utrustningen ska lagra uppgifterna enligt 10–12 §§ till dess att beställningscentralens tekniska utrustning samlat in dem. Vid avbrott i kommunikationen mellan beställningscentralen och den särskilda utrustningen ska uppgifterna lagras av den särskilda utrustningen till dess att kommunikationen fungerar igen.

16 § Den särskilda utrustningen ska vara synkroniserad med en extern tidskälla för att säkerställa en korrekt tidsangivelse. Utrustningen ska samla in datum och klockslag så att det entydigt går att bestämma tidpunkt enligt svensk normaltid, justerad för sommartid.

Märkning

17 § När den särskilda utrustningen stämmer överens med ett certifikat som utfärdats enligt 6 kap. 3 § ska tillverkaren förse utrustningens hölje med

1. tillverkarens namn,
2. serienummer för den särskilda utrustningen, och
3. certifikatnummer.

Alla föreskrivna märkningar ska vara placerade på ett sådant sätt att de är synliga vid en kontroll. Märkningarna ska vara tydliga, bestående och entydiga.

4 kap. Krav på besiktningsorgan

1 § Kontroll av särskild utrustning ska utföras av besiktningsorgan som ackrediterats för denna uppgift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, i den ursprungliga lydelsen, och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, eller av besiktningsorgan som ackrediterats i motsvarande ordning i något annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 § Ett besiktningsorgan ska uppfylla kraven för kontrollorgan typ C enligt standarden SS-EN ISO/IEC 17020:2012.

Kontrollen får utföras av samma montör som har installerat, servat eller reparerat den särskilda utrustningen.

3 § Besiktningsorganets ackreditering ska gälla kontroll av särskild utrustning av visst fabrikat och viss typ.

4 § Besiktningsorganets personal ska vara utbildad av en tillverkare eller tillverkarens representant för de fabrikat och typer som besiktningsorganet ackrediterats för.

Besiktningsorganet ska se till att fortlöpande ha åtkomst till teknisk information och upplysningar från tillverkaren eller tillverkarens representant om den särskilda utrustningen och om hur den installeras i ett fordon.

5 § Besiktningsorganet får inte

1. utföra kontroll av särskild utrustning på fordon som det eller dess moder-, dotter- eller systerbolag äger eller innehar nyttjanderätt till och som det bedriver taxitrafik med enligt taxitrafiklagen (2012:211), eller
2. tillåta personal som har tillstånd att bedriva taxitrafik eller har taxiförarlegitimation att installera eller kontrollera särskild utrustning.

5 kap. Installation, plombering och kontroll av den särskilda utrustningen

1 § Den särskilda utrustningen ska sättas fast, installeras, kontrolleras och plomberas enligt de metoder som anges av tillverkaren eller tillverkarens representant.

Fastsättning och installation får utföras av annan än ett sådant ackrediterat besiktningsorgan som ska kontrollera och plombera utrustningen.

2 § Den särskilda utrustningen ska vara fastsatt och installerad i taxifordonet på ett tillförlitligt sätt. Den ska även vara placerad på ett sådant sätt att den kan kontrolleras av polisman eller bilinspektör vid kontroll på väg och så att kontroll enligt 4 § kan genomföras av ett ackrediterat besiktningsorgan.

Om utrustningen inte har en sådan funktion att den hämtar in uppgift om fordonsidentifieringsnummer enligt 3 kap. 11 § 1, ska numret programmeras i utrustningen när den installeras i fordonet.

Kontroll

3 § Kontroll av särskild utrustning ska göras av ett ackrediterat besiktningsorgan, enligt 4 kap. 1 §, senast ett år från installationen eller den senaste kontrollen.

Kontroll ska även göras om föreskriven plombering har brutits.

4 § Kontrollen ska omfatta att

1. installationen och fastsättningen är enligt 2 §,
2. plomberingen är enligt 5 §, och
3. den särskilda utrustningen korrekt återger
 - a) fordonets vägmätarställning eller ackumulerade körsträcka,
 - b) fordonsidentifieringsnummer,
 - c) utrustningens serienummer, och
 - d) datum och klockslag enligt 3 kap. 16 §.

Besiktningsorganet ska även kontrollera

1. om certifikatet är giltigt,
2. att det inte finns tecken på manipulation, och
3. att det inte finns någon taxameterutrustning installerad.

Plombering

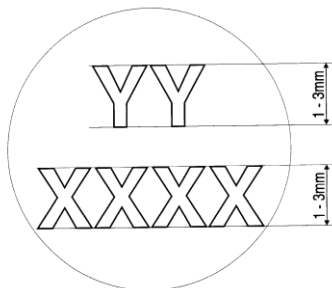
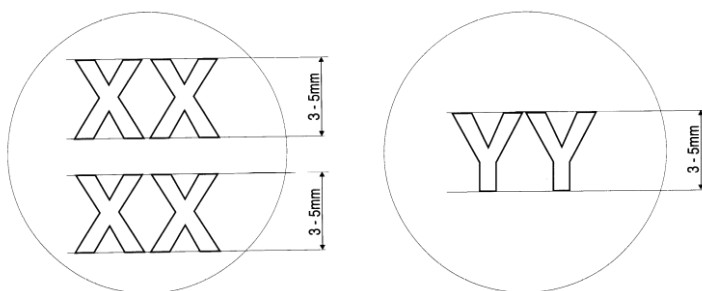
5 § Efter varje kontroll med godkänt resultat ska den särskilda utrustningen, samt dess strömförsörjning och fastsättning i fordonet plomberas på ett beständigt sätt av besiktningsorganet. Det är endast ackrediterade besiktningsorgan som får sätta fast och bryta en plombering.

Plomber ska ha en eller två ytor för plomberingsmärke och vara utformade så att de kan fästas på ett säkert och varaktigt sätt.

Om det finns en elektronisk plombering ska den plomberas enligt tillverkarens anvisningar.

6 § Varje plomb ska märkas med ett identifieringsmärke som är unikt för besiktningsorganet enligt figur 1 eller 2 nedan. Med XXXX i figurena menas den unika sifferkombination som Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) meddelat besiktningsorganet och som Transportstyrelsen underrättats om. Med YY avses bokstavskombinationen ”SU” (särskild utrustning för taxifordon).

Plomber och plomberingsverktyg ska hållas i god ordning och förvaras i låst utrymme när de inte används. Vid förlust av verktyg eller oanvända plomber ska Swedac omedelbart meddelas.

Figur 1. *Plomb med en sida*Figur 2. *Plomb med två sidor*

Framsida

Baksida

Kontrollrapport

7 § Vid kontroll ska en kontrollrapport upprättas av besiktningsorganet. Kontrollrapporten ska

1. upprättas enligt formuläret ”Kontrollrapport Särskild utrustning för taxifordon” som är utformat av Swedac,
2. vara löpnummerad, och
3. innehålla uppgift om det ackrediterade besiktningsorganets namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, postadress samt telefonnummer.

Kontrollrapporten ska undertecknas av behörig firmatecknare, eller den han eller hon utser, samt av den som utfört kontrollen.

8 § I kontrollrapporten ska följande uppgifter antecknas vid kontroll:

1. Datum för installation.
2. Datum för kontroll.
3. Anledningen till kontrollen.
4. Fordonets registreringsnummer.
5. Fordonets vägmätarställning.
6. Den särskilda utrustningens fabrikat, typ och serienummer.

Dessutom ska det antecknas om utrustningen har föreskrivna plomberingar. Varje fysisk plombering ska redovisas i rapporten med angivande av plomberad enhet, plombens placering, använt märke och plombens status.

Om det finns elektronisk plombering och den har brutits ska det noteras.

9 § Efter en kontroll ska resultatet av den antecknas i kontrollrapporten.

För en godkänd kontroll ska det i kontrollrapporten intygas att den särskilda utrustningen kontrollerats och plomberats i enlighet med dessa föreskrifter samt att 4 § är uppfylld.

10 § Kontrollrapporten ska upprättas i två exemplar varav ett original som tillståndshavaren för taxitrafik får och en kopia som bevaras hos besiktningsorganet i sju år.

Besiktningsorganet ska på begäran av polisman eller bilinspektör visa upp en kontrollrapport.

Rapportering av uppgifter

11 § Besiktningsorgan ska lämna uppgifter till Transportstyrelsen enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2016:48) om rapportering av uppgifter om taxameterutrustning och särskild utrustning för taxifordon.

6 kap. Certifiering av den särskilda utrustningen

Ansökan om certifiering

1 § Ansökan om certifiering ska göras hos ett sådant certifieringsorgan som anges i 1 kap. 3 §.

Ansökan ska omfatta dokumentation enligt 2 kap. 13 §.

Bedömning vid certifiering

2 § Certifieringsorganet ska bedöma och dokumentera om tillverkaren och den särskilda utrustningen uppfyller kraven i 2 och 3 kap.

Bedömningen ska minst omfatta

1. tester av att den särskilda utrustningen, som är representativ för en förutsedd tillverkning, uppfyller kraven i dessa föreskrifter,

2. granskning på plats hos tillverkaren för att säkerställa att den kan tillverka utrustning som uppfyller kraven,

3. kontroll av att det är spårbart om informationstillgångar i utrustningen manipuleras, ändras eller raderas,

4. utvärdering och bedömning av hur tillverkaren säkerställer att programvaran tillhandahåller den funktionalitet som krävs med bibehållen hög säkerhetsnivå, samt

5. granskning av programvaran, om det behövs.

Certifikat

3 § Certifieringsorganet ska utfärda ett certifikat om den bedömda versionen av den särskilda utrustningen uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

4 § Certifikatet ska innehålla

1. tillverkarens namn, adress och organisationsnummer eller motsvarande samt, i förekommande fall, dess representants namn, adress och organisationsnummer eller motsvarande,
 2. datum för certifiering och eventuella villkor för certifikatets giltighet, samt
 3. nödvändiga uppgifter för identifiering av den särskilda utrustningen eller av de enheter och den information som ingår i utrustningen.
- En eller flera bilagor får bifogas till certifikatet.

5 § Certifikatet ska gälla i fem år från utfärdandedagen och kan förnyas med ytterligare fem år åt gången.

Innan ett certifikat förnyas ska certifieringsorganet ta hänsyn till resultat från utvärderingar och övervakning enligt 7 § och annan information som kommit certifieringsorganet tillhanda och därefter besluta om nödvändiga tester eller granskningar.

6 § Certifieringsorganet ska omedelbart publicera aktuell information om utfärdade certifikat på sin webbplats.**Granskning, ändring och återkallelse av certifikat****7 §** Certifieringsorganet ska minst en gång per år utvärdera särskilda utrustningar från tillverkaren och övervaka tillverkarens fortlöpande produktkontroll.**8 §** Certifieringsorganet ska återkalla ett certifikat om det får kännedom om att en särskild utrustning som det certifierat i någon väsentlig del inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter. Ett certifikat ska även återkallas om tillverkaren har gjort något som innebär att den särskilda utrustningen inte skulle ha godkänts vid certifieringen eller inte skulle komma att godkännas vid en förnyad certifiering.**9 §** Certifieringsorganet ska omedelbart meddela Transportstyrelsen och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) om det återkallar ett certifikat samt ange orsaken till återkallelsen.**Bevarande av dokumentation****10 §** Certifieringsorganet ska bevara dokumentation av bedömningar och tester enligt 2 §, inklusive kopia av dokumentation enligt 2 kap. 13 §, fram till dess att certifikatets giltighetstid löper ut.

7 kap. Undantag

1 § Transportstyrelsen får medge undantag från dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 1 september 2020 i fråga om 4 och 5 kap. och i övrigt den 1 januari 2021.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Jenny Bragg
(Väg och järnväg)